

1793.

- *
1. Pestscheff - Rumin, Joana Maria Ludovica,
Consilia, de: Responsa jur. XXX, XXXI et
XXXII. Programma, quo quatuor facultatum decan-
sutores et reliqui assessores memoriam anni-
versariam Joanae Mariae Ludovicae, Consi-
lissae de Pestscheff - Rumin . . . cele-
brandam indicunt.
- *
2. Bernius: Responsa jur. XXVI, XXVII et XXVIII.
Programma, quo ordinarius sutor et reliqui fac-
jur. assessores memoriam Boravianam . . .
recolendam . . . indicunt.
- *
3. Greenius, huj. Fridr. huj. (N. amissione
literarum cambialis). Programma, quo
solemnis Doctoralia Samuelis Fridr. Tughauseri
indicit.
- *
4. Sichelius, Joana Conradus: Responsa jur. XXXIX.
Programma, quo ordinarius sutor et reliqui
assessores fac. jur. solemnis Doctoralia Joanae
Conradis Sichelii indicunt.

1793.

5. * Sylvestris et Pletnicka, Rudolphus Ferdinandus:
l. b. de: De iunio sanitatis studio, saepe
vel optimam sanitatem praegente. Programma,
quo triun superiorum facultatum decani subse-
res et reliquis assessores . . . memoriam
Rudolphi Ferdinandi l. b. de Sylvestris et
Pletnicka . . . recitandam indicat
6. Puetzmannus, Th. Lud. Em: Programma, quo solemn-
nis doctoralia Christiani Winckleri indicit
7. Baucerus, Huricus Gualfridus, fac. jur. practica.
cellarius: Panti consilium, rapientis occa-
sionem; quale benignius responsum praestabit,
ad criminalem potissimum iustitiam per-
tinere. Programma, quo solennis doctoralia
Iust. Gualfridi Terschii . . . in Dies.
8. Biemerus, Christianus Gualtero: De ducatu etque
electoratu Saxoniae post mortem Alberti III,
ultimi ex familia Brunoniarum V. Hebergeri

Electoris in Fridericum Hillerum, Marchionem
Münneum collato.

9. Pienerus, Christianus, Guelb. : De collatione
fenorarii.

10. Erhardus, Christianus, Namil. : De ampliationibus
judiciorum publicorum apud Romanos

11. Erhardus, Christianus, Namil. : De fundamento juris
penitentiae.

12. Erhardus, Christianus, Namil. : De ampliationibus
judiciorum publicorum apud Romanos.

13. Fecht, Ferdinandus, Guelb. : De annis gratiae
et deserto ex legibus ecclesiasticis servandis
restituendo.

14. Hanboldus, Christ. Guel. : De legato nominis.

15. Hanboldus, Christ. Guel. : De jure offerendi, ea quo
in priorem creditorum locum succedunt.

16. Hermannus, Joannes, Fridericum : De jure et
obligationibus viduae uxoris, qui testamento
uxoris fideicommissum gravata est universaliter.

1793.

17. Tugthaus, Samuel Fridericus: De gabellae detract
ex usu fori Saxonici Electoralis aestimanda.

Spe. I.

18. Tugthaus, Samuel Fridericus: De gabellae detract
ex usu fori Saxonici Electoralis aestimanda.

Spe. 2.

19. Kindius, Hieronymus Theophrastus: De XIII Turbi
niamis edictis Spe. I.

20. Knoetzscher, Joannes Christianus: De Kurogogid se
sen pacis publicae turbatorum ad canes portando
damnatio.

21. Knoetzscherus, Joannes Christianus: De usu habierum
legis XIX. Dig. de usu et usufructu et redditu et

22. Perseus, Jacobus Guilielmus: De distinctione inter
animum occidentis directum et indirectum.

23. Puethmannus, Jos. Lud. In fac. jur. procancelarius:
Programma, quo sollemnis inauguratio Joann. Friderici

Hermani indicit.

1793.

24. Ruessig, Conradus Gellius: De conditione is tractan-
do iure naturae nostra imprimis aetate maxi-
me necessaria. Programma, orationi auspicali praes-
missum.
25. Sebas, Christianus Ludovicus: De matheseos des-
criptio et usus
26. Sickelius, Francus Conradus: Diocletianus et
Maximianus sive de vita et constitutionibus
C. Aurelii Valerii Diocletiani et M. Aurelii
Valerii Maximiani.
27. Stockmannus, Augustus Cornelius: De transactionibus
ab noviter reperta instrumenta recensendis.
28. Winklerus, Christianus: De interruptione usucap-
tionis ac praescriptionis.

[Faint, illegible handwritten text on aged paper]

DE
GABELLAE DETRACTIONE

EX VSV
FORI SAXONICI ELECTORALIS
AESTIMANDA

1793, 17

SPECIMEN I.

QUOD
EX AVCTORITATE
ILLVSTRIS JVRECONSVLTORVM ORDINIS
IN ACADEMIA LIPSIENSI

PRO LICENTIA SVMMOS
IN VTROQVE JVRE HONORES
CAPPESSENDI

D. XVI. MAII A. R. S. c1793

SAMVEL FRIDERICVS JUNGHANS

SECRETARIVS REGIM. SAX. ELECT. SVPR. ET JVRIS VTR. BACCL.

DRESDAE

TYPIS CAROLI CHRISTIANI MEINHOLDI.

GABRIELAE DE TRAPUNIONE

ANNO 1787

FORI SAXONICI ELECTORALIS

SPECIMEN I

EX AUCTORITATE

ILLUSTRIS JURECONSULTORVM ORDINIS

IN ACADEMIA CENSURAE

ET IN ACADEMIA SVBIVRICA

IN VIROGVE JURE HONORIS

CONFERENDI

IN ACADEMIA SVBIVRICA

ANNO 1787

FRIDERICI PRINCIPIS

DRESDAE

IN ACADEMIA SVBIVRICA

ILLVSTRISSIMO ATQVE EXCELLENTISSIMO
DOMINO
CHRISTIANO GOTTHELF
S. R. I. LIBERO BARONI
A G V T S C H M I D

DOMINO ET DYNASTAE IN KLEIN - WOLMSDORF, SERENISSIMI PRINCIPIS
ELECTORIS SAXONIAE ADMINISTRO INTIMO STATVS ET SANCTIO.
RIS ADMISSIONIS SVMMO COMITI CONSISTORIANO

R E L.

ILLVSTRISSIMO ATQVE EXCELLENTISSIMO
DOMINO
FRIDERICO LVDOVICO
W V R M B

DOMINO ET DYNASTAE IN GROSSEN - FVRRÄ, SERENISSIMI PRINCIPIS
ELECTORIS SAXONIAE INTIMAE ET SANCTIORIS ADMISSIONIS ADMINI-
STRO ET COMITI CONSISTORIANO, COLLEGH REGVNDIS REBVS OECO-
NOMIAE ET COMMERCIOIVM PRAESIDI ORDINIS IMPERIALIS
JOSEPHI EQVITI COMMENDATORI BVYRGMANNO
FRIEDBERGAE

R E L.

ILLVSTRISSIMO ATQVE EXCELLENTISSIMO
DOMINO
ADOLPHO HENRICO
S. R. I. COMITI
DE S C H O E N B E R G

DOMINO ET DYNASTAE IN MVTSCHEN, CANNEWITZ ETC. PRINCIPIS
ELECTORIS SAXONIAE INTIMAE ET SANCTIORIS ADMISSIONIS ADMINI-
STRO ET COMITI CONSISTORIANO, COMMISSIONIS REGVNDIS REBVS,
ORPHANOTROPHEORVM, PTOCHODOCHIORVM ET ERGASTVLORVM
DIRECTORI

R E L.

ILLVSTRISSIMO
EXCELLENTISSIMO ATQVE REVERENDISSIMO

S. R. I. COMITI

OTTONI FERDINANDO
DE LOEBEN

DOMINO ET DYNASTAE IN OBER-GERLACHSHEIM, NIEDERRVDELS-
DORF ETC. SERENISSIMI PRINCIPIIS ELECTORIS SAXONIAE INTIMAE ET
SANCTIORIS ADMISSIONIS ADMINISTRO ET COMITI CONSISTORIANO COM-
MISSIONIS REGVNDIS CALAMITATIBVS AB INCENDIO INFLICTIS DIRE-
CTORI ORDINIS JOANNEI MELITENSIS EQVITI NEC NON EIVSDEM
COMMENDATORI DESIGNATO

REL.

ILLVSTRISSIMO
EXCELLENTISSIMO ATQVE REVERENDISSIMO

S. R. I. COMITI

GEORGIO GVILLIELMO
DE HOPFGARTEN

DOMINO ET DYNASTAE IN MVLVERSTEDT, MECHTERSTEDT, BEVCHA ETC.
SERENISSIMI PRINCIPIIS ELECTORIS SAXONIAE INTIMAE ET SANCTIORIS
ADMISSIONIS ADMINISTRO ET COMITI CONSISTORIANO CAPITVLI MIS-
NENSIS SENIORI PRAEPOSITO BVDISSAE, CANTORI COLLEGII CATHE-
DRALIS NVMBVURGENSIS NEC NON ORDINIS JOANNEI
MELITENSIS EQVITI

REL.

ILLVSTRISSIMI

EXCELLENTISSIMI

ATQVE

REVERENDISSIMI

DOMINI

Gratia VESTRA insignis, qua hucusque SE-
RENISSIMO ELECTORI SAXONIAE ac
patriae officia me quaedam praestare haud de-
dignati

dare me pro dignitate non valere, probe sentiam,
tamen temperare mihi non possum, quin a summo,
quod cuncta moderatur, Numine, incolumem
VOBIS ac perennem felicitatem, in vniuersae
Saxoniae salutem ac literarum decus, quam so-
lennibus formulis deuotissime apprecer. Simul et
hac opportuna occasione vtor, vt VESTRO in-
signi patrocinio, quo honorificentius et prius ni-
hil mihi existere potest, me commendatissimum ha-
beatis, omni, qua par est, veneratione ac reue-
rentia etiam atque etiam rogem, et me benignita-
tem

tem VESTRAM continua culturum memoria,
sanctissime spondeam.

NOMINIBVS VESTRIS ILLVSTRISSIMIS

EXCELLENTISSIMIS

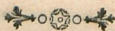
ATQVE

REVERENDISSIMIS

ADDICTISSIMVS IDEMQVE DEVOTISSIMVS
SAMVEL FRIDERICVS JUNGHANS.

Detractionem partis quotae ab hereditate extraneis transmittendae vel omnino a bonis in aliam prouinciam vel in alium locum exportandis ex regulis juris Romani et praesertim ex l. fin. Cod. de edict. D. Hadr. toll. et l. 2. ff. de origine juris deriuare qui volunt, ¹⁾ jam satis a Ictis autoritate pollutibus, refutati sunt. ²⁾ Et otiosa fere videtur quaestio, cum jus Rom. in Germania non valeat, nisi in subsidium, ³⁾ nec semper ad jus nostrum consuetudinarium detorquendum sit. Quo autem fundamento gabellae detractio in Germania potissimum nitatur, non vna omnium est sententia. Alii hanc ad Regalia ⁴⁾ referunt et superioritati territoriali vindicant, ⁵⁾ alii originem ex iurisdictione ducunt, ⁶⁾ alii vero, ad solam consuetudinem et jus retrorsionis prouocantes, vtrumque negant, ⁷⁾ nec desunt, qui jus detractus ex reliquiis praescaae seruitutis deriuare studeant. ⁸⁾ Vix certum quid ex Legibus Germ. Imperialibus, imprimis recess. Imp. d. a. 1555. & 1594. quos Dd. ⁹⁾ plerumque allegant, indagandum crit; Continent enim illae, si detractus mentionem faciunt, casus specialissimos et mox seruitutem, mox consuetudinem aut statutum praesuppouunt, vt ob tantam diversitatem, ex quorundam opinione, ¹⁰⁾ detractus ne quidem

- 1) *Schwanmann*, tract. de iure detr. et emigr. cap. 1. *Berlich*, P. III. concl. 52. No. 1.
Clasen, de iur. detr. §. 7.
2) *Heinecius* iur. Germ. priv. p. 1690. §. 7. *Wernber*, Obs. for. P. VII. obs. 174. *Cramer*
Wehsar, Nebenst. Th. 6. St. 1. §. 3. *Schröder*, de gabella detract. §. 6.
3) *Conring*, de orig. iur. Germ. c. 33. *Thomafius*, de exiguo ff. vsu in for. Germ. c. 1.
4) *Faust*, Beweis, daß das Recht der Nachsteuer ein Regale sey etc. de *Selcbote*, Elem. iur. Germ.
§. 225. et iur. publ. §. 453.
5) *Bomböffer* diss. qua jus detr. superiorit. territ. vindicatur. *Crusius* d. iur. detr. c. V. §. 2.
6) *Corbmann* Resp. Juris. XLVII. No. 178. 68. *Küppen*, quaest. illustr. §. No. 3.
7) *Berger*, Oecon. iur. Lib. I. Tit. II. Th. 18. No. 1. *Schmauß*, jus publ. Lib. III. c. IV. §. 18.
Schwanmann, de iur. detr. c. II.
8) *Wernber*, Obs. for. P. III. obs. 70. *Leyser* med. ad ff. sp. 429. m. 1. 2.
9) *Meuius*, decis. P. VII. decis. 28. *Beck*, v. Abschoß u. Nachsteuer, Th. 1. Kap. 1. obs. 3.
10) *Berger*, Oec. iur. L. I. T. II. th. 18. Nota 1. *Menoch* de praesumpt. 4. pr. 1. No. 6.

quidem praesumendus sit. Quamquam vero in deriuanda hujus juris origine adhuc sub judice lis esse videatur, praesertim quod ad deductum in specie attinet; tamen plerique in eo conueniunt, peregrinis siue extraneis plane nullum jus ad acquirendam et exportandam hereditatem in aliena Prouincia, siue in alio loco sitam olim competiisse, sed eam a prouinciae vel praediorum dominis (Ländes- und Gutsherrschäften) jure albinagii ablatam fuisse. Hi quidem jura sua non semper ad eam usque seueritatem exercuerunt, vt vniuersam caperent hereditatem, sed plerumque in retentione partis quotae acquieuerunt. Quod ex recentiore consuetudine eo magis elucescere videtur, quo magis plerumque vicefima et decima, imo quibusdam locis quarta et tertia pars hereditatis sub nomine gabellae adhuc hodie detrahitur. ¹¹⁾ Sicut igitur jus detractionis in specie sic dictum, hereditatem puta, vel bona mortis causa relicta concernens, antiquo consuetudinis, ideoque juris, quamuis non scripti, fundamento positum est, et aequitatis speciem ei subternere licet, ¹²⁾ ita etiam eadem ratione exercitio censu emigrationis nulla iniquitas inesse videtur, ¹³⁾ cum dominorum, siue territoriales illi sint, siue praediales, siue magistratus, officium sit, vt conseruationem totius patrimonii ciuitatis vel vniuersitatis respiciant et hujus deminutionem euitari curent: Cui officio eueniente exportatione, non melius satisfacere possunt, quam si partem quotam bonorum ex prouincia exportandorum in hujus commodum deducant. ¹⁴⁾ Gaussi enim sunt Possessores eorum securitate publica, et ipsa bona sub minorum et magistratuum tutela fuerunt, crescendique ex aliorum ciuium re familiari opportunitatem habuerunt, aerarium vero ex ista exportatione damnum sentit. ¹⁵⁾ Nec hos decet, in officii exercitio vilo modo cunctari, ne tacentes gabellae detractionem remisisse videantur, et neglecta tempestiua exactione, praescriptionis exceptioni occasionem praebent. ¹⁶⁾

§. II.

¹¹⁾ Fische's Kameral- und Polizeyrecht, §. 619.

¹²⁾ Schröder, de gabell. detr. §. 8. Clafen de jure detr. §. 12. 13. 14. Carpov jurispr. for. P. 3. const. 38. def. 19.

¹³⁾ Werner obf. for. P. VII. obf. 174. Crusius tract. de jure detr. et emigr. c. II. Cocceji de censu emigr. Th. 8. Hugo Grotius de jure bell. et pac. L. II. c. V. §. 24.

¹⁴⁾ Rauchbar, P. I. qu. 15. No. 5. Berlich, P. III. concl. 52. No. 60. Klok de contrib. c. I. No. 249.

¹⁵⁾ Mylius, Diss. de censu emigr. th. 9. Knichen, Lib. II. de inuest. pact. c. IV. No. 246.

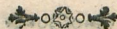
¹⁶⁾ Meuius, P. II. decis. 163. P. VII. dec. 28. Engelbrecht, Obf. 26. 55. v. Ludwig Sel. Anz. Th. 1. Et. 65. Heumanns Geist der Gesetze der Deutschen. Kap. 11. §. 8.

§. II.

Sed, ut pro eo, qui scriptorem indigenam decet, patriae amore, domesticorum potius, quam foris receptorum morum curiosi ad leges patrias et consuetudines potissimum orationem deflectam, de jure quidem detractio in Saxoniam Electoralem recepto, extra dubitationis aleam positum esse videtur, et gabellam detractus et censum emigrationis hic ad regalia minora pertinere. Haec enim vel ex jurisdictionis concessione tanquam hujus annexa, ¹⁷⁾ vel ex speciali statuto aut privilegio, vel recepta singulari consuetudine, ¹⁸⁾ praescriptione et possessione legitima, ¹⁹⁾ vel denique ex investitura sollemni, ²⁰⁾ ad privatos transire possunt. Obiicitur fortasse ex quorundam opinione, ²¹⁾ jurisdictionem et merum imperium nihil commune cum regalibus habere, nec ab illis ad haec argumentum valere; sed haec sententia bona vacantia et eorum confiscationem tangit, nec omnino, etiam si detractum comprehenderet, pacta expressa, usum fori, legitimam consuetudinem, nec alios modos, acquirendi regalia, simul excludit. ²²⁾ Et, si dicendum, quod res est, jurisdictio ipsa inter regalia non ultimum obtinet locum. ²³⁾ Experientia quotidiana etiam docet, privatos ex uno vel altero praedictorum modorum jus detractus saepius acquisivisse et adhuc exercere, ut saltem apud nos distinctio hujus juris inter regale, herile et municipale admodum otiosa videatur. Equidem vero exempli, quo jus detractus ex sola investitura, consuetudine, praescriptione, vel statuto et speciali privilegio, nulla jurisdictionis habita ratione, acquisitum sit, haud memini; magistratus potius, cum vel a subditis emigrantibus, vel ab heredibus extraneis censum vel gabellam exigant, plerumque hoc jus tanquam annexum jurisdictionis exercent. ²⁴⁾ Interim tamen res adhuc tanta difficultatum nebula involuitur, ut, in quacunque denique sententia pedem figamus,

A 2

17) *Berlich*, P. III. concl. 52. *Schorr*, Inst. Jur. Sax. Lib. I. S. II. c. I. §. 4. *Schröder*, de gabell. detr. §. 2. *Hommel*, Rhaph. Obf. 90.
 18) *Meuius*, P. VII. decif. 28. P. III. decif. 101. No. 9, 10. *Hellfeld*, Jurisp. forens. §. 1775.
Carpov, P. III. Conf. 38. def. 19.
 19) *Wernher*, Obf. for. P. VII. Obf. 55. *Thomig*, decif. 26. No. 38. *Rauchbar*, qu. 15. No. 6.
Freilöben, d. jur. fisci Landf. §. 10. 21.
 20) *Püttmann*, elem. jur. feud. §. 66 — 70.
 21) *Corbmann*, resp. 55. No. 42. *Meuius*, P. III. decif. 101. No. 11.
 22) *Schröder*, de gabell. detr. §. 21. *Crufius*, d. jur. detr. c. V. de 120. quod. *Lamm*, de
 23) *de Selchow*, El. jur. publ. T. I. §. 445. *Püttmann*, El. jur. feud. c. IV. §. 68. et 84.
 24) *Lamm*, comment. de gabell. detr. §. 12. *Corbmann*, Resp. jur. III. R. 47. No. 68.

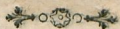
figamus, lata premamur obscuritate, nisi a veris et certis principiis telam meditationis ordiamur. Cernimus enim, mox illum magistratum, cui merum imperium competit, mox vero alium, qui tantum inferiori jurisdictione gaudet, gabellam detractus exposcere. Animaduertimus etiam, Dd. super hac re non vnam eandemque sententiam fouere.²⁵⁾ Operae pretium igitur erit, rem paulo curatius enodare, et, quomodo haec omnia inter se cohaereant, praesertim ex casibus, qui in foris obuenerunt, studiosius delineare. Qua in re autem, ne ipse nodum implicare videat, statim praemonere liceat, me disputationem hanc ad eam speciem juris detractus, quae vi jurisdictionis, tanquam hujus annexum, exercetur, praecipue directum esse.

§. III.

Principem esse fontem jurisdictionis et ab eo praeprius dependere, quem terminum unicuique in hujus exercitio ponere voluerit, nemo erit, qui in dubium vocauerit. Jam hoc praemisso fieri potest, vt in hoc loco magistratus superior, qui jurisdictionem altam exercet, in illo vero iudex inferior detractus iuste exigat, nempe secundum fines, quos princeps hic vel illic in concessione jurisdictionis posuit. Et cum quidem tota res ex claris hujus concessionis verbis elucescat, non amplius in ambiguo posita videtur, quoniam inde facile dijudicari potest. Pari modo nullum dubium pro exercitio detractus remanere videtur, si magistratus vtraque jurisdictione, alta et bassa, simul gaudent, nisi princeps reditus ex detractone prouenientes expresse sibi reseruauit; Quod tamen non praesumitur, quia facultas exercendi detractum tanquam annexum jurisdictionis sub hac simul comprehensa in regula intelligitur,²⁶⁾ et exinde a summo concedente, si illum sibi reseruare velit, singulari denotatione excipiendus sit. Cum vero in vno eodemque loco iudicatio ita diuisa sit, vt alius criminalem, alius vero civilem, siue inferiorem, exercet, nec princeps in vtriusque concessione detractus mentionem fecerit, tunc primo ad spectu ambigunt, cuiusnam ex his jus detractus exposcendi potissimum tribuendum sit. Equidem vero rem, si non ex verbis concessioni inferis, interpretari possem, ex longa consuetudine legitime demonstrata dijudicare mallem,

²⁵⁾ Hommel, Rhaps. Obf. 90. Berger, Oec. jur. L. I. T. II. Th. 18. Not. 5.

²⁶⁾ Clafen, d. jur. detr. §. 30. 31.

malem, ita tamen, vt in dubio pro iudice superiore pronunciandum, inferiori autem jus detractus non, nisi tanquam exceptio a regula, dummodo bene probata, tribuendum sit; mores enim hac in re valde diuersos esse posse, vix vllus negabit. ²⁷⁾ Quod non solum aequitati, ex argumentis ab oneribus jurisdictionis deductis, conuenit, vt haec cum commodis jurisdictionalibus quasi compensari possint, sed etiam a plerisque ICtis ²⁸⁾ comprobatum habemus. Imo fora Saxonica adhuc hodie grauitatem horum argumentorum decisionibus suis agnoscunt, adeo, vt celeberrimus Ordo ICtorum Lipsiensis in partes eorum, qui detractus exactionem ad commoda altae jurisdictionis referunt, haud ita pridem discesserit. ²⁹⁾ Quid? quod Regimen supremum Electorale Sax. in Rescriptis saepius denotauit rationem, cur gabellae exactio magistratui altam jurisdictionem exercenti, non autem ei, qui bassam habet, in regula relinquenda sit, vti ex Rescripto, praefecto Schweinidizensi sub d. i. Febr. 1764. dato, in Mantissa documentorum sub No. I. adjecto, clarissime apparet. In hoc enim non solum praerogatiua, mero imperio adhaerens, clare significatur, et pro ratione decidendi ponitur, sed etiam inferiori magistratui, qui detractum exigere voluerit, vltior simul interdicitur immixtio. Non silentio praetereundum, Doctores quosdam pro corroboranda hac sententia ad vsu fori, intuitu clericorum aliorumque, qui jurisdictioni ecclesiasticae subsunt, confugientes, admodum speciosam allegare rationem, ex qua Consistoriis, ob deficientem pro parte merum imperium, jus detractiois a clericorum bonis non competat. Etsi vero non negandum et ex Rescripto d. d. 31. Jan. 1777. praefecto Voigtsbergensi dato, in Mantissa sub No. II. allato satis patet, Consistoria non cuiuslibet detractus exactione gaudere; tamen magis denegatio huius commodi in singulari specie jurisdictionis Consistoriis demandatae et inueterata consuetudine quaerenda videtur. Quod autem ad supra notatam exceptionem a regula attinet, non desunt exempla de exercitio juris detractus a parte inferiorum magistratuum introducto, licet his merum imperium plane non competat. Ita Regimen supremum Electorale Sax. Senatui Eckartsbergensi, cum, deficiente mero imperio, nihilominus jus de-

A 3

tractus

27) *Thomasius*, d. iure detr. §. 16.

28) *Berlich*, P. III. concl. 52. *Berger*, Oec. L. I. T. II. Th. 18. Not. 5. *Schoer*, Inst. Jur. Sax. Lib. I. S. II. c. I. §. 4.

29) *Hommel*, Rhaph. Obf. 90.

tractus exercere vellet, sub d. 8. Febr. 1779. rescripsit, vt singularem hanc consuetudinem demonstret; Quo facto senatui juris praedicti possessionem vel quasi adjudicatam, contra praefecto Eckartsbergensi, ne illum in ejus exercitio impediret, donec jura praefecturae circa detractum clarius probata fuerint, simul injunctum fuisse, ex Rescripto d. 14. Dec. 1786. videmus. Utrasque decisiones Mantissa documentorum sub No. III. et IV. verbatenus continet.

§. IV.

Quemadmodum igitur ex antedictis patet, magistratui merum imperium exercenti jus quidem eminentius in exigenda gabella detractus prae magistratu bassa jurisdictione praedito, nec tamen priuatiuum competere; ita etiam apparet, jurisdictionem, sit major vel inferior, pro praecipuo fundamento juris gabellae vtiq;ue habendam esse. Quae sententia vel ex eo jam aliqualem vim accipit, quod retorsiones, quae saepius detractus exactionem licitam, quin imo necessariam reddunt, non nisi a magistratibus inuicem exercentur, ³⁰⁾ nec minus quod in detractu de pretio ex venditione rerum immobilium parato ad solum iudicem rei sitae respiciatur. Non desunt, qui originem detractus ex jurisdictione deriuandam plane abnegent; ³¹⁾ sed rationes, quas afferunt, non magni valoris esse videntur. Dicunt enim, detractum pro tutela accepta non soluendum esse, quoniam nemo, qui in prouincia degat, pro hac iudici suo aliquid soluat, ideoque multo minus ab illo, qui jurisdictionem et magistratus tutelam relinquat, sub hoc titulo aliquid exigi possit; Deinde potius aequum videri, ut quis pro introitu et receptione in circulum jurisdictionis, vti quibusdam locis vsu receptum sit, in spem futurae securitatis aliquid soluat. Sed haec omnia argumentorum nomine vix digna non merentur, vt multis refutem et amplius morer, cum per se ipsa fatiscent. Equidem non plane nego, fieri posse, vt priuatus, dummodo jure fisci gaudere possit, ex inuestitura, priuilegio vel longa consuetudine, quae vim legis et concessionis habet, ³²⁾ jura detrahendi gabellam acquirere possit; sunt enim haec instar vectigalium, quae, licet originetenus ad regalia pertineant, tamen indultu, saltem tacito, priuatis etiam et magistratibus acquiruntur et ex consuetudine legitima

30) *Schröter*, de gabella detr. §. 17. *Cammer Bechl.* Nebenst. Th. 6, St. 1. §. 4.

31) *Staatswissenschaftl. Zeitung* d. a. 1790, St. 185 u. 186. *Schürz*, de jure detr. c. XI, §. 7.

32) *Wernber*, P. VII. Obf. 174. *Meuius*, P. VII. decif. 28. *Clafen*, l. c. §. 32.

legitima regulam habent.³³⁾ Accedit etiam, quod jus fisci, ex plurium sententia,³⁴⁾ non semper effectibus jurisdictionis adscribitur. Attamen certior nondum factus sum de vilo priuato, qui nulla jurisdictione praeditus, in Saxonia Electorali jus detractus vnquam exercuisset. Caeterum jus et exercitium detractus nevtiquam meris rebus fiscalibus, seu cameralibus, sed simul causis iustitiae et politicae annumerandum videtur. Gabellae enim et detractus causae, si bona extra provinciam deferantur, semper, exceptis leuioribus, ex Rescriptis Serenissimi d. d. 9. Febr. 1741. 9. Jul. 1743. (³⁵⁾ et 9. Febr. 1792. (quod in nouissimo Codicis Augustei supplemento jam expectando insertum habebimus,) ab omnibus magistratibus, adeo patrimonialibus, ad Regimen Supremum referendae, ab eoque decisiones expectandae sunt. Nec praetermittendum, stilum Curiae Dresdensis vsitatissimum in responsionibus ad magistratuuum relations esse: Wir können gesehen lassen, daß. Quae omnia in aliis causis, jura fisci tangentibus, non ita se habent. Nec obstat, quod praefecti Electorales causas detractus ad Cameram Principis, quae hodie sub nomine Intimi redituum Consilii (Geheimes Finanzcollegium) fulget, referant, et rescripta ab hoc Collegio non minus, quam a Regimine Electorali accipiant. Nam ita fieri solet tantum in causis detractionis, in quibus Fiscus Electoralis concurret, et de bonis vel immediatorum ciuium vel praefecturis subditorum sermo est. In aliis vero, quae Fiscum magistratuuum priuatorum concernunt, regimen Electorale supremum solum cognoscit et iudicat.

Antequam vero ad propositum meum propius accedam, de censu emigrationis et gabella detractus in specie sic dicta quaedam delibare, necesse erit. Jam in legibus Imperii³⁶⁾ discrimen quoddam inter hunc et illum notatum habemus, et neminem fugit, censum emigrationis ab iis, qui ex provincia aut quodam ejus circulo, in alterius territorium aut jurisdictionem se conuertunt, et fortunarum sedem sub aliam jurisdictionem transferunt; gabellam detractus

33) *Berlich*, P. III. concl. 52. No. 19. *Schwörer*, l. c. §. 11.

34) de *Selcbote*, jus publ. Lib. II. S. IV. §. 445. *Schmauß*, jus publ. L. III. c. IV. §. 8. *Menken*, de jure fisci mero imperio cohaerente §. 9.

35) Cod. Aug. Cont. T. I. p. 321. 335.

36) *Reichsabsch.* v. J. 1555. §. Wo aber ic. *Deögl.* v. J. 1594. §. Und so viel ic.

detractus vero ab iis, qui hereditatem vel hujus partem exportant, vel omnino bona titulo lucratio delata transferunt, soluendam esse. ³⁷⁾ Ille vocatur Abzugsgeld, Nachschoss, Nachsteuer, Auslösung, Abschiedsgeld, haec autem cognomine des Abschosses, Weddeschages, Zehndpfennigs, der Erbsteuer denotatur; quae denominationes tamen non vbique obseruantur, ³⁸⁾ et hodie promiscue vitimur verbis: Abzugsgeld, Abschoss, tanquam synonymis in vtroque detractio- nis jure, census sit, vel gabella. In illo praeterea respicitur ad solam perso- nam viui migrantis; in hac vero non solum ad heredem et eum, qui ex he- reditate aliquid accipit, sed et simul et maxime quidem ad defunctum, de cu- jus hereditate sermo est, quin imo ad locum, etiam, quo hic domicilium ha- buit, et vitam finiuit, vt in sequenti disputatione mea commodior differendi occasio existet. Quoad illum jus retorsionis non abscessisse ad normam consti- tutionis Elect. 38. p. 111. exercendum venit, vtique tamen quoad gabellam detractus, cum haec dispositio Saxonica potissimum hereditates tangat. ³⁹⁾ In illo tractando non praetereunda erit diuersa ratio, vtrum emigratio sit ne- cessaria vel voluntaria? ⁴⁰⁾ in hac autem tempus exportationis consideran- dum et simul inuestigandum erit, quo tempore defunctus vitam exhalarit. Ab illo professores academici, eorumque viduae et liberi, dummodo forum maritorum et parentum non mutarint, immunes sunt, ⁴¹⁾ hanc vero iidem ab hereditatibus exportandis soluere tenentur. ⁴²⁾ Intuitu illius dispicien- dum est, vtrum in hac vel illa prouincia (v. c. terris Austriacis) certus anno- rum numerus, quibus domicilium vere constituatur, lege aut obseruantia de- finitus fuerit; in hac vero ejusmodi restrictio non attenditur, sed mors de- functi et actus exportationis terminum ponunt. Num vero ille census unice pro odiofo habendus sit, vt quidam ⁴³⁾ statuunt, alii iudicent. Saltem non omnes Icti in eo conspirant, et in sententiis ab Ordine Ictorum Vitebergen- sium pronunciatis gabellae etiam detractum, siue in specie sic dictum ad odiofa relatum.

³⁷⁾ Gail, Obf. 36. No. 7. 10. Perez, ad tit. 38. Cod. L. X. No. 19. Brunnen, ad h. tit. Kappen, decis. 11. No. 15. Estor Th. 1. §. 463.

³⁸⁾ Crusius de jur. det. et emig. c. I. No. 13. c. II. No. 13. Webner, Obf. prac. voc. Nachsteuer.

³⁹⁾ Carpzov. ad Const. alleg.

⁴⁰⁾ Hommel, epit. juris saer. c. VII. §. 11. 12. Gail, Obf. 36. No. 10. Perez et Brunnen. l. c.

⁴¹⁾ Mylius, de censu emigr. §. 13.

⁴²⁾ Berlich, P. III. concl. 52. No. 36.

⁴³⁾ Hommel, Rhapf. obf. 145. Horn, Jus. publ. prud. c. LX.

relatum saepius inuenimus. 44) Equidem non possum a me impetrare, vt illis, qui censum emigrationis solum ad odiosa referunt, adstipuler, cum vterque detractus, siue emigrationem, siue hereditatem tangat, quoad fauorem et odium pari passu ambulare videatur. Omnis enim gabella, licet ea ex regulis aequitatis quodammodo defendi possit, commercia tamen et conjunctiones ciuium, si non turbat et impedit, tamen haud parum adgrauat. 45) Qua ex caussa domini territoriales, in fauorem ciuium gabellam detractus quoad hereditates vfitatam non minus, quam censum emigrationis conuentionibus aut penitus tollere aut saltem restringere solent. Largior quidem, ipsum Clementissimum Legislatorem Saxoniae emigrationem ciuium in Mandato d. 21. Aug. 1764. 46) et Circulari d. 30. Nov. 1785. cuius copia in Mantissa documentorum sub No. V. extat, tanquam factum odiosum denotasse, cum adeo omnibus iis, qui subditos ad emigrandum quouis modo commouent, singularis poena praefiniatur. 47) Ipsa tamen emigratio non ad delicta referenda est, sed vnicuiliber libero homini facultas, hunc vel illum locum relinquendi, et in alio domicilium nouum constituendi, semper manet salua, nisi singularis status ratio contrarium suadeat. 48) Imo derelictio aedium et clandestina migratio ad exterarum regionem omni caret poena, et multo minus fugientes vi quadam retineri aut carceri possunt includi. 49) Ratio itaque nulla apparet, cur censum de his exportationibus soluendum magis odiosum habeamus, quam detractus gabellae. Factum enim emigrationis non minus liberum est, quam factum illius, qui heredi extra regiones habitanti bona sua vltima voluntate tribuit. Quid? quod ipsius Serenissimi principis Sax. mentem super hac re in Rescripto sub d. 15. Nov. 1719. dato apertius significatam habemus, quo sermonem potissimum de gabella hereditatis fecit, neque tamen minus his verbis: *Nachdem nun das Jus detractus an sich odieux etc. speciatim vsus est.*

§. VI.

44) *Weruber*, Obf. for. P. III. obf. 70.45) *Sischer* Kameraltrecht 1. B. §. 631.46) *Cod. Aug. Cont. T. I. p. 883.*47) *Berger*, Oec. L. III. T. X. Th. 6. No. 2.48) *Beck*, de iure emigr. c. I. obf. 4. *Cocceii*, diss. de censu emigrat. thes. 7. *Schürz*, de iure dett. c. II. §. 5. *Leys*, med. sp. 429. m. 3.49) *Hommel*, Rhapf. Obf. 565.

§. VI.

Ex his omnibus quasi prono fluit alueo, varias qualitates vtrique censui inesse, ideoque caute admodum vtriusque fines regundos, et doctrinae distinctius circa vtrumque separanda esse principia. Ipse igitur, cum instituti ratio breuitatis studium mihi suadeat, hanc disputationem, dimisso censu emigrationis, ad detractum in specie, quem aut Fiscus Electoralis, aut vasalli vel oppidani magistratus Saxonici de hereditatibus transferendis, jure quisque suo, postulant, potissimum restringam. Ut vero ordine procedam, omnis materia in quatuor commode secanda viderur partes, quarum *prima* res detractui obnoxias enumeret, *secunda* vero personas, quae gabellam hanc exigere possunt, vberius denotet, *tertia* diuersitatem locorum, ex quibus et ad quae bonorum exportatio procedit, curatius examinet, *quarta* denique ad personas exportantes directa sit. Duas priores sectiones haec dissertatio, saltem pro parte, continebit, reliquae autem vltiori occasione, qua in arenam disputandi ascendere licebit, reseruandae erunt.

SECTIO PRIMA.

§. VII.

Gabellam detractus in specie sic dictam, de hereditatibus et omnino de bonis siue vltima dispositione, siue per modum successionis ab intestato relictis, potissimum soluendam esse, supra monitum est. Jam vero res ipsas, quae ad hanc classem imprimis referendae sunt, paulo curatius inuestigare, siue potius quasdam earum, de quibus contendit solet, diligentius definire, operae pretium erit. Nam vniuersam earum seriem persequi et omnibus numeris absolutum catalogum earum exhibere, nec amplitudo doctrinae, nec instituti ratio patitur, nec ad cognoscendam quidem iuris gabellae naturam et indolem facere admodum videtur. His quidem rebus legata et fideicommissa inesse, jam extra dubitationis aleam positum videtur. Num vero etiam donationes mortis causa cum illis pari passu ambulent, id est, quod juris interpretibus passim crucem figit. Plerique ⁵⁰⁾ negant, de donatis mortis causa

50) *Berlich*, P. III. concl. 52. No. 58 — 60. *Fac. Cuiac*, Lib. II. ad Affric. in l. 23. ff. d. m. c. don. *Schröder*, l. cit. §. 61.

causa gabellae exactioni locum esse, nisi statuto cautum, aut consuetudine introductum sit, partim quia donationes in odiosis non sint instar legatorum, partim vero quod vicem contractuum sustineant. Sed vtraque ratio non videtur magni ponderis esse, et eodem modo legatis, de quibus tamen intuitu gabellae nulla dubitatio mouetur, accomodari posse. ⁵¹⁾ Donationes m. c. enim hodie non amplius stipulatione, sed coram testibus, exemplo legatorum, perficiuntur. ⁵²⁾ Et quamuis adhuc hodie quaedam differentiae inter haec et donationes mortis causa se exferant, tamen haud dubie in eo conueniunt, ad quod in materia detractus potissimum respicitur. Vtraque in casum mortis directae dispositiones nimirum non prius, quam post mortem legantis, siue donantis, effectum habere possunt et ad hereditatem tamquam partes illius pertinent. ⁵³⁾ Nec vero odium detractus, ad quod dissentientes confugiunt, tantam vim habet, ut veram rerum naturam mutare valeat. Nec omnino certa vsquam regula stabilita extat, secundum quam bona per modum contractus extraneis delata immunitate detractus gaudeant. Saepius etiam rerum usu euenit, ut de iis bonis, quae per donationem m. c. ad extraneos delata essent, gabella detractus in Saxonia, ad iussum regiminis supremi exacta et soluta fuerit. Secus contra iudicatur respectu donationum inter viuos; has enim a detractu liberas esse, non solum ICI auctoritate pollentes comprobant, ⁵⁴⁾ sed etiam quotidiana fere docet experientia, ejusmodi donationi, quae inter viuos fit, nec cum hereditate quidquam habet commune, immunitatem a detractu competere, nisi statutum vel consuetudo singularis aliud legitime introduxerit. Quapropter Regimen supremum Electorale his rationibus motum Praefecto Mutzcheni sub d. 13. Sept. 1787. interdixit, ne gabellam a pecunia donata acciperet, vti ex Rescripto sub No. VI. hic adjecto clarius patet.

B 2

§. VIII.

51) Müller, Resol. March. XV. *Putzsch*, analect. jur. detr. for. Sax. accomm. §. 12. *Anonym*, Not. 7. ad Schwannm. *Knipschild*, de jure et priuileg. civit. Imperial. c. XXVI. No. 29.

52) *Böhmer*, introd. in jus Digest. L. XXXIX. T. VI. §. 11.

53) *Bauer*, Opus. Acad. XXV. *Böhmer*, Introd. in i. Digest. L. XXXIX. T. VI. §. 7. *Schütz*, de jure detr. c. IV. §. 19. *Carpeov*, c. XXXVIII. P. III. def. 1.

54) *Hommel*, Rhapf. Obf. 445.

§. VIII.

Legata vero praesertim ad eas res, de quibus gabella detrahitur, haud dubie pertinere, omnes fere Doctores vno velut ore testantur. ⁵⁵⁾ Nec haec sitandum videtur in responsione, qua dubium illud, an heres ipse, vel legatarius praestet gabellam? resoluitur. Haec enim non ad sumtus transmissionis referenda, sed potius onus est, quod legatario ex sua persona incumbit, quoniam odio externorum introducta est. ⁵⁶⁾ Nec ab hujus praestatione immunitas legatis ad pias causas necessario tribuenda est, praesertim si is, qui gabellam exigit, hanc alii et domesticae piae causae applicare velit. Quamuis enim haec legata ex plurimorum sententia ⁵⁷⁾ singulari quodam favore et immunitate imprimis a detractu gaudeant; tamen his non omnino ad stipulandum, sed potius ad consuetudinem cujuslibet loci et statum pactitium respiciendum, exinde vero decisio petenda esse videtur. Euenerunt enim in foris saxonicis casus non pauci, vnde apparet, nunc pro gabellae exactione, nunc contra pro immunitate legatorum ad pias causas pronunciatum fuisse, nec generalem regulam pro hac immunitate ita fuisse stabilitam, quin ab ea pro varia circumstantium rerum figura, praesertim tunc discedere liceret, cum de exportatione rei ad piam causam legatae eo locorum sermo esset, vbi aequalis immunitas legatis ejusmodi foras exportandis non iridem tribueretur. Neque tamen negandum, remissionem illius detractionis in his facilius procedere, quam in aliis legatis, dummodo reuersales ab altera parte non denegentur. Eodem modo legata annua, siue perpetua, siue temporalia, nullam exceptionem a regula parant et haud dubie detractionem gabellae patiuntur, licet vsurae, si solae exportentur, non vbiuis gabellae detractioni obnoxiae sint, et exinde ad annuas praestationes argumentum duci non incommode possit. ⁵⁸⁾ Retinent enim qualitatem legatorum, etiamsi incertam habeant aestimationem et quotannis repetatur solutio. Id, quod jamiam ex Quartaе Falcidiae detractione patet, quae, vti in aliis legatis, et in his annuis locum habet

⁵⁵⁾ *Berlich*, P. III. *Concl.* 52. No. 39. sq. *Beck*, v. *Abshof* und *Wachsteuer*, *Obl.* 11. *Thomae*, de *jure detr.* §. 31.

⁵⁶⁾ *Hommel*, *Rhapf.* *Obl.* 215. *Carpzov*, P. III. *Const.* 38. *def.* 20.

⁵⁷⁾ *Tusch*, *Tom.* IV. *concl.* 5. No. 28. *Schröter*, de *gabella detr.* §. 59.

⁵⁸⁾ *Crusius*, de *jur. detr.* c. XII. §. 11. *Tusch*, l. c. *concl.* 4. No. 17.

bet, cum hac tantum limitatione, vt in perpetuis ex praescripto l. 3. D. ad leg. Falcid. in temporalibus autem secundum l. 68. d. tit. detrahatur. ⁵⁹⁾

§. IX.

Quid porro juris sit, dispiciamus, si legatum forte in chirographo quod dicunt staurali vel camerali (Landschaftl. Obligation oder Kammerkreditassenschein) consistat. In hac singulari specie de eo quidem dubitandum non est, quin iuri detractus eiusmodi nomen legatum non minus, quam cerera nomina, subiaceat. Verumtamen respectu gabellae aestimationem recipit legatum eiusmodi chirographum vel pro summa pecuniae, quam deberi et pro sortis exeuntis ordine aliquando solutam iri chirographum loquitur, si legatarius hoc ipsum chirographum, siue, quod idem est, nomen vniuersum; vel pro redacta inde pecuniae summa, si non ipsum chirographum, sed vendito hoc, (cum in commercio diurno sint hae tabulae,) nummos tantummodo siue pretium inde redactum minorem vt plurimum summam efficiens exporter. Ex veris igitur iustitiae et aequitatis regulis, quae de majori pecuniae summa deductionem fieri non patiuntur, quam vere exportatur, omnis res profecto diiudicanda est. Quod comprobatum habemus per Rescriptum praefecto Dresdensi sub 8. Maii 1770. datum et in Mantissa sub No. VII. adjectum. Pari modo ratione monetarum generis, si forte ad Normam Mandati Elect. de 13. Jun. 1763. ⁶⁰⁾ reducendae sunt, aequitas non minus etiam suadet, vt detractus gabellae tantum pro ea quantitate, quae, reductione facta, remanet et vere exportatur, ab accipiente exigatur, vti saepius iudicatum memini et plures Dd. adstipulantes habeo. ⁶¹⁾ Caeterum autem silentio non praeterendum, deductionem de bonis legatis omnino cessare, si legatarius extraneus ante heredem in prouincia remanentem moriatur, l. vn. §. 2. et 5. Cod. d. cad. toll. l. 5. D. quand. dies leg. ⁶²⁾ Nec ad rem aliquid facit, etiam si

B 3

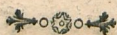
princeps

59) *Böhmer*, Introd. in jus digest. L. XXXV. T. II. §. 11.

60) *Cod. Aug. Cont.* T. I. p. 1623.

61) *Hahn*, Obseru. ad Wefembec. p. 1. ad tit. de reb. cred. No. 12. *Anonim. thesaur. dec.* 174. *Franzk. Ex.* 9. qu. 3.

62) *Böhmer*, i. Dig. L. XXXIV. tit. 4. §. 4. *Hellfeld*, *Jurisp. for.* L. eod. tit. 5. §. 1558. L. XXX. §. 1525. *Berger*, *Oec. L. II.* T. IV. th. 30.

princeps ad epistolas magistratuum forte ante solutionem legati missas in responsione data iusserit, ut illi legatario pars quota gabellae loco detraheretur.

§. X.

Hoc loco quaedam de dote, et, ob paritatem naturae, de donatione propter nuptias delibare licet; sed tantum veluti per saturam. Alii enim doctiores ⁶³⁾ jam curatissime rem docuerunt, et simul notabiliores auctores in utramque partem adduxerunt, ut, plura his addere, plane superfluum videatur. Multo minus dubium remanet, si sermonem faciamus de dote tamquam hereditatis parte ad exterum veniente, aut in hanc conferenda. Notum enim est, ea, quae jam antea soluta sunt et nunc imputantur, ex fictione juris pro praesenti hereditatis parte habenda esse. ⁶⁴⁾ Nec distinctio inter dotem profectitiam et aduentitiam rem difficiliorem reddit, cum Rescripti in Saxoniam sub 1. April 1721. dati non tanta sit in summo Regimine auctoritas, quantum Dd. plerumque illi tribuere solent. ⁶⁵⁾ Quemadmodum vero immunitas quaedam a detractio gabellae ex illo nequaquam probari potest; ita etiam in causa dotis et aliorum bonorum ex hujus naturae dijudicandorum ad consuetudinem locorum potissimum respiciendum erit. ⁶⁶⁾

§. XI.

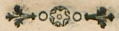
Praeterea quod annua principis stipendia (vulgo Pensions) attinet, haec si fortasse residua et tanquam pars hereditatis extero heredi transmittenda sunt, detractio gabellae haud dubie euitare non possunt. Quam sententiam per Rescriptum a Curia Elect. suprema Praefecto Dresdensi sub d. 24. April 1780.

⁶³⁾ *Kind*, diff. de dote a detractu haud libera. *Rberius*, diff. de sarcina emigr. *Rechenberg*, progr. de opin. doctor. quae in detr. mod. par. feru. *Struben rechtl. Bedenk.* Th. V. D. 143. *Engel* P. II. S. II. resp. 57. No. 12.

⁶⁴⁾ *Mascou*, diff. d. coll. bon. *Leyser*, med. ad ff. sp. 410. m. 1.

⁶⁵⁾ *Schaumburg sächs. Recht*, Th. I. Exerc. 7. §. 8.

⁶⁶⁾ *Heisenhardts Erzähl.* von besondern Rechtsfällen, Th. II. pag. 117. *Puttrich*, annal. jur. detr. 1. Sax. accom. §. 13.

1780. datum bene corroboratam habemus. Nec vlla videtur iniquitas inesse, licet ejusmodi stipendia ex mera principis gratia profluant, praefertim quod beneficiarium illa stipendia plerumque in ipso principis territorio consumere oporteat. Quod si etiam a defuncto non factum sit, nec fieri potuerit, propterea quod stipendium, dum in viuis adhuc erat, non acceperit, sed tanquam residuum ad heredem illud peruenerit, hic nihilominus rempublicam indemnem praestare debet. Num vero ad easdem rationes in beneficio, quod clericorum viduis et liberis ex anno gratiae competit, recurrere valeat, equidem dubitem. Hoc enim titulo singulari, non jure hereditario, defertur, ⁶⁷⁾ adeoque non ad hujus naturam respici potest, secundum Decis. Elect. XLVIII. d. a. 1661. Diuisio nimirum fit in capita, et hoc principis beneficium tribuit jus personallissimum, cujus singularis natura praecipue in successionis modo sese exserit. ⁶⁸⁾ In fauorem viduae nempe et liberorum solum introductum est, nec diminutionem patitur, etiamsi vnus vel alter illorum extra prouinciam, in qua defunctus clericus munere suo functus sit, domicilium colat. Singularis quoque fauor hujus beneficii, vel potius illud partem hereditatis et bonorum defuncti clerici non efficere, jam ex eo apparet, quod illa lucra annalia ob clerici defuncti debita nec inhibitione nec arresto grauari possunt. Inde gabellae detractionem huic beneficio principis sub nomine anni gratiae concessio non conuenire, existimauerim. Nec casum existere memini, quo Regimen Electorale supremum hujus exactionem vnquam iusserit. Praeterea si cui nihilominus res dubia adhuc videatur, hunc ex iis principiis, quae intuitu piarum causarum vsu fori nostri recepta sunt, de immunitate hujus beneficii a gabella detractum persuasum cupiam, siquidem annus gratiae salarium clericorum, quod piis causis annumeratur, ⁶⁹⁾ haud dubie complectitur.

§. XII.

Elegans adhuc superest quaestio de bibliotheca, quae forte tamquam pars hereditatis exportatur. Sunt quidam, ⁷⁰⁾ qui eam detractui obnoxiam non

⁶⁷⁾ *Rees Handbuch des protestantisch. Kirchenr.* §. 129.

⁶⁸⁾ *Böhmer jus eccl. prot.* P. II. L. III. T. V. §. 292. *Küstner*, ad Deyling. Prud. past. P. II. c. III. §. 42. et 44. Not.

⁶⁹⁾ *Berger*, Oec. L. II. T. IV. Th. 9. Not. 1. *Böhmer*, intr. in jus Dig. tit. 26. §. 23.

⁷⁰⁾ de *Lycker*, Vol. II. resp. 174. No. 49. et 50. *Beck v. Abschoß und Nachsteuer*, Th. I. obs. 17.

non esse, vel quia supellectilem librariam singulari frui favore et ad res, de quibus vectigalia solvuntur, neuiquam pertinere existiment, vel quia bibliothecae inter res steriles, vnde pecuniaria vtilitas et foenus deriuari nullum possit, sit referenda. At vero quum neque ex natura vectigalium stricte sic dictorum detractum iudicare fas sit, nec immunitatis regulam ex nummaria vtilitate, quam possessor defunctus de quadam re vel exiguam, vel plane nullam perceperit, elicere stabilitam, ⁷¹⁾ non possum a me impetrare, vt in illorum partes discedam, qui supellectili librariae immunitatem a gabella tribuendam censent. Existimauerim potius, hanc, et quidem nullo seruato discrimine, vtrum defunctus fuerit eruditus, vel heres eius forte opificium exerceat, soluendam esse. Nec tamen omnem omnino immunitatem, siquidem haec ex singulari consuetudine vel statuto probari possit, in dubium vocarim. Quam sententiam ipsum Regimen Electorale supremum approbavit in Rescripto Curiae Wurzenfi d. 6. Mart. 1780. dato, quo detractio gabellae de bibliotheca ab Ephoro illius loci relicta, pro iusta et licita dijudicata fuerit. Contra iure reciproci, quia in prouinciis sceptro Borussiano parentibus bibliothecae rebus a detractu immunibus adnumerantur, iure prouinciali vel consuetudinario particulari, vicissim etiam ex Lusatae inferioris pago, Gehrendicto, bibliothecam defuncti pastoris a detractu immunem ad Borussos transferri permisit sanctius consilium per Rescriptum ad Regimen Lusatae inferioris sub d. 2. Mart. 1764. ⁷²⁾ datum. Idem de instrumentis rusticis vel opificiariis dicendum esse, equidem putauerim. ⁷³⁾

§. XIII.

Quod si vero de rebus, quae detractionem gabellae admittunt, generatim loquamur, facile patet, diuisionem in res mobiles et immobiles non plane

71) *Corbmann* resp. Acad. XI. No. 165. XIX. No. 3. *Sauffs* Beweis, daß das Recht der Nachsteuer ein Regale sey.

72) *Cod. Aug. Cont. III. p. 310.*

73) *Choppin*, d. priuileg. rust. L. II. c. 3. *Sixtin*, d. regal. L. II. c. VI. No. 127. *Tisch*, concl. praef. Lit. A. concl. 247. No. I.

plane otiosam esse, quia respectu illarum regulariter ad domicilium et forum defuncti, in his autem ad locum rei sitae respiciendum est. 74) Apparet hoc ex Rescripto Praefecto Rochlizeni sub d. 10. Jun. 1776. dato, infra sub No. VIII. adjecto, quo iussu, ut mobilia defuncti pastoris Gros-Milkauensis absque detractu, immobilia vero sub jurisdictione inferiore Schleiniziana sita, non, nisi gabella ex consuetudine soluta, aut non, nisi datis litteris reuersalibus, heredes sequerentur. Amplissimum illum rerum variarum catalogum, quae, licet res mobiles videantur, tamen ex semel receptis principiis ad immobiliarem referuntur hereditatem, huic scripto inserere, mei non esse puto. Possant, qui velint, ex fontibus ipsis et pluribus Juris ciuillis commentariis, simul etiam ex singularibus hanc doctrinam tangentibus scriptis 75) copiosius haurire. Contra ea insigniores quasdam in foro agitatae quaestiones, quae diuersam bonorum immobilium naturam attingunt, plane praetermittere non possum. Inprimis occurrit illa super bonis feudilibus et allodialibus tractata quaestio, an vtraque detractui subiacent? Et haec quidem profecto affirmanda est, quicquid alii disputent. 76) Nam, etsi bona a nobilibus defunctis relicta, ex obseruantia in plurimis Germaniae locis recepta, a detractioe gabellae libera sint, uti alio loco commodior differendi occasio existet, tamen illa regula non vbiq; caret exceptione et restrictione. Nec omnino haec immunitas a natura praediorum equestrium deriuanda est, cum neminem fugiat, feuda etiam a ciuibus acquiri posse. Vnde et cum ne bona quidem auita quoad jus detractus gaudeant praerogatiua, Regimen Electorale supremum in Rescripto sub d. 24. Nou. 1773. Praefecto Arnshaugkeni dato Mantissae sub No. IX. adscripto, non obscure significauit, quaestioem, vtrum detractus soluedus sit, nec ne? discrimen inter bona feudalia et allodialia non spectari. Quapropter feudum pecuniarium, quod proprie Lehnsstamm audit, et pecunia

74) Gailus, obseru. pract. L. II. obs. 124. No. 18.

75) Barth, von der Gerade. Zimmel, Vertunngs- und Erbsonderungsregister. Christoph Schröder, de rebus mobilibus in perpet. rei vsum destinat.

76) Beck, de iure. detr. P. I. c. VII. obs. 2. Colerus, d. proc. execut. P. II. c. III. No. 273.

cunia sehsquantum dici solita, nisi aliae rationes immunitatem suadeant, haud dubie detractiōi gabellae subiacent et ejusmodi causam quidem anno 1768. agitatam in Actis coram Praefecto Schweinidicēsi gestis decisam habemus. Attamen silentio non praetereundum est, in exactione detractus de praediis equestribus et rusticis interdum alio respectu bonorum equestrium et rusticorum ad discrimen esse respiciendum, eo nimirum maxime casu, si forte vnus idemque defunctus vtraque possederit, et, vt fit, ita commiscuerit, vt fere vnum praedium, puta equestre, esse videatur. Quo casu separatio vtrorumque ita fieri debet, vt bene intelligatur, quid vere bonum feudale et quid rusticum siue allodiale sit, quoniam de illo dominus directus, dummodo simul iurisdictione super hoc gaudeat, de hoc vero dominus iurisdictionis, a quo possessor inuestitus est, tamquam iudex rei sitae, regulariter detractum capiat. Plura super hac re clementissimum Rescriptum Praefecto Tennstädtensi d. d. 11. Nou. 1788. datum continet, cum simul iubet, vt hic veram conditionem eorum immobilium, quae defunctus possessor praedio equestri adjunxerit, diligenter eruat et simul, a quonam contractus emtionis respectu illorum immobilium feudo admixtorum confirmatus sit? in relatione perspicue indicet.

§. XIV.

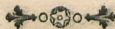
Restat, vt etiam de regula notissima: Surrogatum sapere naturam ejus, cui surrogatur, adhuc addam, hanc diuerso modo in doctrina de gabellae detractiōe applicari posse. Non solum enim heres extraneus, etiamsi praedium ex hereditate acceptum vendat, gabellam de pretio praestabit, sed et magistratus, cui census emigrationis de praedio emigrantis in casu emigrationis competit, hanc gabellam de pretio ex venditione praedii redacto suo iure exiget. 77) Quam rem exemplo illustrare possumus notatu digno. Si nempe pecunia pro noua extractione diruti vel exusti aedificii ex principis gratia soluta (Baubegnadigungsgelb) in hereditate forte extero heredi relicta adhuc extat, ab hac, tamquam surrogato, gabella

77) Crusius, d. iure detr. c. XII.

bella competet magistratui rei sitae. Nec quaestio mouenda erit, quantum defunctus vel ejus heres possederint praedia, nec facile inuestigatio instituenta erit, vtrum bona in hac prouincia, qua defunctus viuit, vere acquisita, vel ex patria in illam transportata fuerint. Hoc enim difficillimam probationem inuolueret, nec ad fundandam intentionem gabellam exigentis vel principis vel magistratus opus est, cum ad hanc fundamenti satis sit, exportationem fieri, illaque bonorum reipublicae vniuersorum fieri imminutionem. Accedit, principem Saxoniae nondum indicasse certum annorum aut mensium numerum, per quos nouo ciui ex alia prouincia in Saxoniam migranti vel hujus heredi liberum manere debeat, praedia acquisita absque detractus solutione vendere et territorium relinquere.

§. XV.

Inter ea autem, quae sub nomine hereditatis exportantur et detractui obnoxia sunt, res vtensiles et expeditoriae majoris sunt momenti. Sed, quoniam in his praesertim ad consuetudinem locorum, ex quibus exportantur et ad quae transmittuntur, respiciendum est, vberiore earundem tractationem ad tertiam hujus libelli partem referuo, in qua de diuersitate locorum plura verba facere licebit. Pari modo de debitis et creditis, quae in hereditatibus saepe occurrunt, commodior differendi occasio nascetur tum, quum de personis exportantibus singularis sermo fiet. Illa enim offibus quasi inhaerent, et sic a creditoribus non absque injuria separantur.

SECTIO SECUNDA.

§. XVI.

Ordo igitur nunc ad eos deducit, qui jure detrahendi gabellam gaudent; qua in re vt facilior via fit, non solum inter *Principem ipsum*, siue *Fiscum Electoralem* et eos, qui *jurisdictione patrimoniali* gaudent, distinguendum esse videtur, sed etiam casus bene separandi sunt, quibus exportatio fit *extra Saxoniam* ab iis, vbi non quidem ex territorio, *ex vna* tamen *jurisdictione in alteram* exportatur, tandem inter exercitium detractus distinguendum est, quod fit *jure retorsionis*, et quod fit *proprio jure*, siue *ex legitima possessione* et consuetudine, aus einem wohlhergebrachten Befugnisse.

§. XVII.

Principis jura in detrahenda gabella non solum bona immediatorum ciuium, sed et majorum magistratuum, quibus ipsis gabellae detractio competit, spectare, jam ab aliis ⁷⁸⁾ prolixè demonstratum est. Et si quoad Saxoniam dicendum, quod res est, saepe vidimus, Fiscum Electoralem de hereditate vasallorum et aliorum praerogatiua Schriftfässica fulgentium, vel foro priuilegiato gaudentium gabellam detractus exegisse et accepisse. Nec e contrario peritiores fugiet, magistratus patrimoniales, etiamsi detractus jure ipsi gaudeant, hoc tamen in regula tantum intuitu subditorum et bonorum immobilium sub sua jurisdictione sitorum, exercere, non autem ad bona mobilia Schriftfässiorum vel alio foro priuilegiato gaudentium extendere posse, licet hi sub eorum jurisdictione habitarent, sub eadem vitam finierint et bona mobilia reliquerint. Schriftfässii enim, respectu muneris vel

78) Fische's Kammerrecht, Th. I. §. 627. Klingner's Sammlung zum Dorf- und Bauernrecht, Th. IV. Kap. 3. Corbmann, resp. Acad. XX. No. 58.

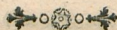
vel dignitatis, pariter ac possessores bonorum Schriftfässorum ab inferioris iudicis iurisdictione sunt exempti, quum forma et essentia Schriftfässorum in praerogatiua immediatae subiectionis consistat. 79) Sic Rescriptum sub die 6. Dec. 1788. senatui oppidano cuidam dati memor sum, quo huic inunctum est, vt detractum, quem ex mobiliari hereditate defuncti Registratoris in praefectura Electorali ejusdem loci sacramento adstricti, vi iurisdictionis, exegerat, jam restitueret, et in posterum a rebus mobilibus personarum illius iurisdictioni non subiectarum, etiamsi sub ea habitassent et spiritum exhalassent, gabellam exposcere abstineret. Hoc de persona, quae foro priuilegiato gauisa erat. Simili modo de Schriftfässio mentem Serenissimi declaratam habemus in Rescripto a Regimine supremo Elect. Praefecto Vitebergensi d. d. 20. Nou. 1787. dato, per verba sequentia: Da nun die Defuncta bey lebzeiten ihres Ehemannes ein schriftfässiges forum gehabt, und solches durch den Gutsverkauf nicht mutiret worden, mithin der Abschoss dem ihr anvertrauten Amte gebühret; so ic. Vnicam tamen exceptionem in dubium vocare non possumus, si nempe magistratus patrimoniales, praesertim in casu introductae possessionis et juris quaesiti, simul docere valeant, consuetudinem singularem, personas etiam fori priuilegio gaudentes sub ipsorum iurisdictione habitantes, suo iuri, gabellam exposcendi, subiecisse et tam late patere, vt de bonis eorum omnibus exportatis sibi, domiciliis iudicibus, gabella haectenus soluta fuerit. Quae omnia ita se habent et intelliguntur, hereditas transeat ex Saxonia in aliud territorium, siue tantum intra Saxoniam ex vna iurisdictione in alteram.

§. XVIII.

Multo difficilior autem quaestionis erit enodatio, vtrum, si bona defuncti Schriftfässii ex praefectura principis immediata, quae legitimam detractus consuetudinem hoc in casu probare non potest, in aliam transferuntur iurisdictionem ejusdem territorii, Fiscus Electoralis nihilominus gabellam

C 3

79) Bauer, opusc. Acad. XLVI. Seruu. de Schriftfäss. c. I.

gabellam exposcere possit? Sunt, qui sequentibus rationibus ducti hoc affirmare malint: *Primo* ajunt, ab immunitate subditis praefecturae immediatis competente non statim ad eminentiores in praefectura, puta Schriftfässios et alio fori superioris privilegio gaudentes, argumentum valere, praesertim, si casu inuerso priuatus magistratus gabellam de bonis Schriftfässiorum vi juris exigeret quaesiti; *Deinde* legem Saxoniam per Generale d. d. 9. Mart. 1747. ⁸⁰) latam de immediatis quidem Electoralium praefectarum pagis sermonem facere, non autem de pagis vasallorum (Amts- und Schriftfässen-Dörfer) hac lege nominatim exceptis, ergo eam nec Schriftfässis nec aliis fori privilegiatis applicari posse. *Postremo* principem causam detractus bona fori privilegiatorum respicientem huic vel illi praefecto Electorali committere, et sic omnem rem ad praefecturam illam, quae jus detractus quaesitum et legitime demonstratum exercet, pro lubitu deuoluere, hoc modo autem exceptionibus forte remanentibus obuiam ire posse. Magnopere autem dubito, an haec recte satis et vere disputentur. Nam *primo* omnis causa detractus gabellae tangens, intra Saxoniam si exportatio fit, ex semel recepto et saepius comprobato principio, quod in decisione nouissima VI. d. a. 1746. fundamentum habet, ita diiudicatur, vt nec retorsio vnquam admittatur, nec omnino gabella praedicta in casibus intra Saxoniam obuientibus exposci possit, nisi, jus eam exigendi, legitima possessione introductum et bene comprobatum fuerit. *Deinde* quamquam laudatum Generale d. 9. Mart. 1747. tantum de bonis, quae ex praefecturis Electoralibus transportantur, illis exportationibus exceptis, quae sunt e pagis Amts- et Schriftfässiorum, loqui, nec speciatim de exceptione casus in hac §. propositi sermonem facere videatur, nec omnino de vrbibus aut oppidis aliquid jubeat; tamen haud dubie ex hac lege clarissime elucescit, omnem rem, Schrift- et Amtfässios tangentem, in saluo mansisse et vsque ad sequentem in hac lege simul annunciatam dispositionem, (quae tamen adhuc hodie expectatur,) suspensam fuisse. *Postremo* ille tantum praefectus Electoralis, sub cujus districtu Schriftfässius quidam habitat aut bona possidet, in regula causam hereditatis tanquam iudex competens gerit, vt ex formula sequenti apparet, quae rescriptis saepius inferitur: Nachdem nun das Abzugsgeld Unserm fisco, mitgin dessen Er-
hebung

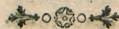
80) Cod. Aug. Cont. T.I. p. 365.

hebung dem die anvertrauten Ante zugehört; so begehren Wir ic. Erst vero concedam, a principe pendere, cuiam hanc causam committere, et vtrum praefecturae Electorali jure detractus gaudenti eam delegare velit, tamen omne dubium hac re statim evanescit, si modo perpendere velimus, semper eundem fiscum; Electoralem puta, manere, nec mutationem fori, stricte sic dicti, adesse, licet mutatio loci non omnimodo neganda videatur. Quid? quod principem hac in causa admodum intricata providissimum cognoscimus ex tenore Rescripti Praefecto Belzigenfi anno 1783. transmissi, cum ante omnia ex eo quaesiverit, ob das angezogene Befugniß des Amtes auch auf schriftsässiger Vasallen, an deren innerhalb Landes seß- und wohnhafte Erben zu verabsotgendes Vermögen sich erstrecke?

§. XIX.

Es his igitur patet, in exactione gabellae, siquidem de translatione bonorum ex vna jurisdictione in aliam ejusdem provinciae loquamur, ad jus legitime introductum et speciatim demonstratum praepriis respiciendum esse. Simul quoque apparet, vasallorum saxoniorum partes, jure ipso satis demonstrato, interdum meliores esse posse, quam ipsius fisci Electoralis. Illi enim non solum de bonis subditorum suorum, stricte sic dictorum, sed etiam de bonis Schriftsässiorum et foro privilegiato gaudentium, si haec ad heredem in Praefectura Electorali habitantem forte veniant, ex jure praescripto, speciatim ad illa bona directo et satis probato, gabellam exposcere possunt. Quod princeps ipse justissimus nec impedit, nec ob defectum ejusdem juris in illa praefectura vquam prohibet, nec in casu inverso retorquet. Quicquid igitur alii ^{8*)} dispurent, dubium tamen non remanet, quin vasallus, legitimo suo jure demonstrato, ex bonis antecessoris sui in praedio equestri, vel ex bonis horum heredum, etiam si nobiles nec tamen Schriftsässii sint, detractum accipere possit, dummodo hi sub illius jurisdictione vixerint et e vita discesserint. Nec analogiae juris repugnat, si vasallus de bonis eorum, qui singulari officio illi adstricti sunt, v. c. Justitiani, Actuarii, Administratoris oeconomiae, aliorumque, dummodo hi sub jurisdictione vasalli vsque ad obitum

8*) *Berlich*, P. III. concl. 52. No. 29.

obitum domicilium vere habuerunt, gabellam legitime probatam detrahit. Et omnia, quae hic de vasallis notata sunt, etiam de alio magistratu oppidano, iisdem iuribus praedito, recte possunt intelligi. Multis etiam exemplis illustrare possem, nisi breuitati studendum esset. Modo enim princeps ejusmodi jura a magistratibus rite deducta ex omni parte approbavit, modo, si haec non satis fundata apparuerunt, ulterius exercitium in detractu exigendo prohibuit. Vnum ex his addere sufficiat Rescriptum ad senatum Schneebergensem sub d. 29. Jan. 1787. transmissum et in Mantissa sub No. X. adjectum. Secundum hoc nimirum illi iniunctum est, vt, quia possessionem allegatam, qua de mobilibus Schriftstasiorum, et foro superiore gaudentium detractum exigere posset, non satis probatam exhibuisset, talem exactionem gabellae in posterum omitteret.

§. XX.

Quemadmodum igitur ex dictis abunde cognosci potest, in jure detractus quaesito ad hujus legitimam praescriptionem ac possessionem et distinctam probationem omnia fere redire; ita etiam instituti ratio postulat, vt plura de his in medium proferam. Ante omnia vero monendum est, hic ad illam praescriptionem, qua priuatus contra principem in acquisitione juris detractus, sine respectu ad jurisdictionem jam concessam, vitur, sermone meum haud haud directum esse; haec enim regalia tangit et exinde tempus requirit immemorabile. ⁸²⁾ Sed potius eam intelligo praescriptionem, qua ipse princeps, vt et quilibet magistratus patrimonialis, praesupposito jurisdictionis fundamento, jus detractum exigendi, tanquam annexum jurisdictionis, pluribus actibus, tempore lege definito, ceterisque concurrentibus requisitis, legitime acquisiuit. De praescriptione, inquam, acquisitiua, quae apud nos audit wöhlhergebrachtes Abschoßbesugniss, et quae bona ex vna prouincia in aliud territorium, vel saltem ex vna jurisdictione in aliam ejusdem prouinciae jurisdictionem exportanda spectat. Omnino vero, causas detractus, quae vel fiscum Electoralem, vel magistratum

82) Ockel, de praescriptione immem. *Lexfer*, med. ad ff. sp. 454. m. 3. *Böhmer*, de praeser. contra leges §. 16. *Hellfeld*, jurispr. for. §. 1775. 1776. 1777. 1778. 1779. 1780. 1781. 1782. 1783. 1784. 1785. 1786. 1787. 1788. 1789. 1790. 1791. 1792. 1793. 1794. 1795. 1796. 1797. 1798. 1799. 1800.

magistratum patrimonialem tangunt, in hac praescriptione siue juris quaesiti acquisitione, vti et in hujus probatione a se inuicem plane non differre, hic notari meretur. Experientia enim docet, praefecto Electorali eodem modo, ac magistratui jurisdictione patrimoniali praedito, nata dubitatione vel controuersia, incumbere, vt jus detractus, rite introductum, ante exactionem gabellae, sufficienter demonstrat. Quod ex pluribus Rescriptis a Regimine Supremo Electorali datis, quibus praefectis non minus, quam magistratibus patrimonialibus legitimae probationes talis juris saepius inunctae sunt, satis significatum habemus. In iis tamen quaestionibus, vtrum bona, extra Saxoniam in aliam prouinciam sub alio territorio sita, an vero ex vna jurisdictione in aliam ejusdem prouinciae, transportentur? differentia haud leuis quoad probationem illius juris quaesiti se exerit. Illo enim casu sufficit, etiam si praescriptio Saxonica, quae dicitur, puta XXXI. annos, VI. septimanas et III. dies continens, ad nouissimum vsque simul tempus producat, nisi conuentio a principe cum alio domino territoriali respectu detractus interim inita, completionem forte impediatur; hoc vero, ex principio semel recepto, necesse est, vt tempus hoc praescriptionis ante mensum Julii ab anno R. S. 1746. retro computandum iam fuerit absolutum et completum. Quod ex recta interpretatione Decisionis Elect. VI. nouissimae de hoc anno fuit, cum haec quidem jus detractus legitime introductum teneatur et exercitium ejus in exportatione honorum intra fines Saxoniae contingente admittat, omnem vero retorsionem interdicit et omnino ad leges prohibituas, quae praescriptionem interrompunt et vteriores ejus cursum impediunt, referenda sit. Quemadmodum vero contra ejusmodi leges nulla, nisi forte immemorialis, praescriptio attendenda est, ⁸³⁾ ita etiam sequitur, praescriptionem longi vel longissimi temporis a publicatione legis prohibitucae neque incipi, neque inceptam absolui et ad finem perducere potuisse. Quin eo minus res amplius dubia esse videtur, quum Regimen Dresdense in iis adeo causis gabellae, in quibus ipse Principis fiscus eam deposcit, hunc computationis modum iustissime desideret. En! Rescriptum Prae-

83) *Leyser*, med. ad ff. sp. 461. *Puffendorf*, T. I. obs. 157. *Heimburg*, de praeser. immem. contra leges prohib. valente.

Praefecto Heildrungensi sub d. 18. Nou. 1785. datum in Mantissa sub
No. XI. verborenis insertum! In reo nimirum ipsi Iusticiario Electorali
justum est, vt tales casus, qui bonorum exportationes ante annum 1746.
perfectas et gabellam ex his solutam contineant, pro corroborando de-
tractus jure vberius indicaret.

§. XXI. Quapropter hujus juris consuetudinarii probatio, quoad bonam fidem et justum titulum, non adeo difficilis videtur, siquidem exactio gabellae, vt supra §. II. notauimus, pro annexo jurisdictionis plerumque habetur et exinde in edictis venditionis sub hasta, vel albo publico, (quae vulgo audiunt Subhastationsanschläge und Marfests,) catastris, matriculis, libris censualibus, Ants. Guts. Erblichern, Erbregistern, Marfests, inter jura praedio vel praefecturae inhaerentia, si nominatim recensita inueniuntur, iam jam quandam pro possessore praesumptionem facit, vti et libri censuales haud parum adiuuare valent. ⁸⁴⁾

Ita etiam ratione temporis lege definita res admodum facili redditur, cum ex iudicato celeberrimi Ordinis Imperatorum Lipsiensium, probato temporis initio et fine, intermedium praesumatur. ⁸⁵⁾ Nec analogiae juris aduersari videtur, si de laudemii praescriptione acquisitiua ad gabellae detraktionem argumentari et causam ex Generali d. d. 3. Nou. 1751. ⁸⁶⁾ ob paritatem rationis dijudicare velimus. ⁸⁷⁾ Hoc enim modo

⁸⁴⁾ *Rberius*, de sarc. emigr. c. II. No. 20. *Caroletus*, de quota detract. §. 23. *Cruftus*, l. c. e. XXI §. 15.

⁸⁵⁾ de *Winkler*, ad Berg. Oec. L. II. th. 24. No. 9.

⁸⁶⁾ Cod. Aug. Cont. T. I. p. 379.

⁸⁷⁾ *Berlich*, l. c. No. 63. *Bonhöffer*, diff. qua jus detr. superior. territ. vindic. §. 43.

modo sufficiet, docuisse, gabellam per XXXI. annos, VI. septimanas et III. dies vere solutam fuisse, nec aduersarium demonstrasse contrarium actum intra hoc tempus forte perfectum. Quae res tunc adeo procedet, vt, etiamsi contra vnum vel alterum hoc jus tantum exercitum fuisse, probatum fuerit, tamen contra omnes illius jurisdictionis ciues ex regula tamdiu valeat, donec singuli exemptionis causam demonstrauerint. ⁸⁸⁾ Quin ob hanc ipsam causam equidem asserere dubitauerim, jus detractus de quolibet circuli vel jurisdictionis pago, vel de qualibet, si plures sint, hujus vrbe singulatim demonstrandum esse, cum translationes bonorum paulo rarius accidant, et sic demonstratio valde difficilis fieri possit; attamen non negauerim, hunc vel illum locum, quo tales actus possessorii nunquam extiterunt, si praefecturae cuidam, vel alii jurisdictionis circulo, jure detractus munito, postmodum incorporetur, hoc facto a jure detractus nihilofecius immunem permanere, siquidem hoc etiam casu, vt alias semper certa juris regula est, non nisi tantum praescriptum esse, quantum possessum. Quod autem actus ipsos in probatione deducendos attinet, vix vllus erit, qui dubitet, quin vniformes et omnino ad consuetudinem introducendam habiles ⁸⁹⁾ requirantur. Et sic quidem census emigrationis et detractus gabellae in specie sic dictae bene separandus et quilibet speciatim probandus videtur, non autem actoris est, vt, si sermo de vno vel altero solum sit, simul vtriusque species singulatim edoceat. Probato tamen genere, de diuersis hujus speciebus non amplius dubitandum erit, nec igitur, si gabella de hereditate generatim soluenda extra dubitationis aleam posita est, vltior disceptatio super legato, donatione m. c. vel pretio emtionis, tanquam surrogato praedii ex hereditate forte venditi, admittenda erit.

88) *Schott*, Inst. jur. Sax. L. II. S. II. §. 30.

89) *Lexler*, med. ad ff. sp. 430. med. 4. Not. ad Schwann. c. IV. *Wessembec*, consil. 48. No. 20. *Carocius*, 1. cit. *Clafu*, de jure detr. §. 36.

Paulo intricatio vero existet denique inuestigatio fundamenti, in quo actus possessorii innitantur, praesertim cum hic sententias habeamus diuisas. Sed, temporis angustia pressus, eam, vti reliqua, quae ad hanc sectionem adhuc pertinent, arque media imprimis probandi jus detractus, huius effectus et modos, quibus illud amittatur, dissoluatur et finiatur, speciatim tangunt, proximiori occasione, qua specimen II. de gabellae detractatione ex vsu fori Saxonici Electoralis aestimanda edere possim, rebus ita se habentibus, reseruo.

No. I.

§. III. **L. g.** Wir haben uns vortragen lassen, was du in des verstorbenen Bürgermeister Michael Lochmanns zu Prettin Verlassenschafts-Sache ratione des von denen à Defuncto, auferhalb dem dir anvertrauten Amte beschiedenen Legatis zu entrichtenden Abchofses am 12. Octobr. ai. pr. unterthänigst einberichtet.

Allermålsen nun forhanes Abzugsgeld nurgedachtem Amte, in Ansehung der demselben über die Stadt Prettin zuständigen Ober-Gerichtsbarkeit, lediglich zugehöret, und Wir den dasigen Rath auf dessen in der Sache erstatteten Bericht unterm heutigen dato dieserhalb gemessenst beschieden haben;

Als begehren Wir, du wollest von ermeldtem auferhalb dem Bezirk des dir anvertrauten Amtes zu verabfolgenden Legatis ein Abchofs-Quantum von 3 pro Cent einbringen und solches behörig berechnen, michin hierunter dem Rathe zu Prettin einige Anmausung nicht gestatten, demselben aber die vor ihm in der Sache ergangenen Acta sub L, welche du nebst denen zurückfolgenden Amts-Actis sub L.D. hierbey zu erhalten hast, nach dem Gebrauch hinwiederum zuzenden.

Mochten's &c. und &c. Datum Dresden, den 11. Febr. 1764.

Am
den Amte - Verweiser
zu Schweinitz.

No. II

§. III. **L. g.** Uns ist geziemend vorgetragen worden, was, zufolge Unfers Rescripts vom 4. July a. p., du wegen des, an des ehemaligen Pfarrers zu Marieney, Johann Friedrich Zöphels, jüngste Tochter erster Ehe, Johann Wilhelminen, verehel. Barnickelin, nach Selbitz ins Bayreuthische zu verabfolgenden Vermögens und davon zu entrichtenden Abchofses, weshalb bereits das Consultorium zu Leipzig Verordnung erlassen, anderweit sub dato den 19. Septbr. d. a. gehorsamt einberichtet.

Nachdem nun das Abzugs-Geld von forhanem Vermögen Unferm Fisco, mit ihm dessen Erhebung dem dir anvertrauten Amte zugehöret; als ist hiendurch Unfer Begehren, du wollest von nurgedachtem, deinem Berichte nach, 182 Mfl. 18 gr.

E

betra.

betragendem Vermögen den im Bayreuthischen gewöhnlichen Abzug an 10. pro Cent erheben.

Mochtens &c. und &c., Datum Dresden, den 31. Jan. 1777.

An
den Beamten zu
Voigtsberg.

No. III.

§. III. L. g. Welchergestalt bey Unserm Cammer-Collegio die Beamten zu Eckartsberga, davon, daß ihr von denen nach Weimar zu verabfolgenden Kaufgeldern des von dem sich dorthin gewendeten, mit zweyen Häusern an euerm Ort anläßig gewordenen Adv. Christian Heinrich Paulsen ohnlängst verkauften einen Haufes, denen Befugnissen dasigen Amtes, welchem die Ober-Gerichte über die Stadt solitarie competirten, zuwider, Abzugsgeld gefordert hättet, unterm 2. Decbr. aj. pt. Anzeige gethan, solches habt ihr aus dem copeyl. Inschluß des mehrern zu ersehen.

Worauf Unser Begehren, Uns wollet ihr hierüber, und woher ihr, bey denen euch, dem Anführen nach, nur zustehenden Nieder- und Erbgerichten, gleichwohl Abzugs-Geld von dem aus eurer Jurisdiction aufser Landes gehenden Vermögen zu fordern, euch berechtiget zu seynerachtet? mit Beyfügung derer in einzelnen Fällen etwa vor euch ergangenen Acten des förderfamsten anzeigen.

Daran &c. Datum Dresden, den 8. Febr. 1779.

An
den Rath zu Eckarts-
berga.

No. IV.

§. III. L. g. Uns ist zu seiner Zeit geziemend vorgetragen worden, was du, wegen der, zwischen dem Amte und Rathe zu Eckartsberga vorwaltenden Differenz über das Abzugsgeld von dem aus der Jurisdiction des letztern gehenden Vermögen, unterm 17. May 1783. mit Einfendung zurückfolgenden Fasc. Actor. sub. No. 120. anher, auch nach der Zeit zu Unserm Geheimen Finanz-Collegio, auf Erfordern, unterthänigst angezeigt, sowohl gedachter Rath dabey fernerweit submissivt vorgestellt.

Da

Da nun von dir ein oder der andere Fall, wo von Seiten des Amtes das Abzugsgeld von Vermögen, so aus der Gerichtsbarkeit ermeldten Rath's gegangen, erhoben und berechnet worden, nicht hat beygebracht werden können, hingegen der Rath, solchen Befugnisses halber, die Obfervanz, besonders auch während der vormaligen Sequestration der Rath's- Revenüen vor sich hat;

So ist hierdurch Unser Begehren, du wollest mehrermeldten Rath an Erhebung des Abzugsgeldes von dem aus dessen Jurisdiction gehenden Vermögen, so lange, bis abseiten des Amtes das präterdirte Befugniss besser, als geschehen, beygebracht worden, nicht behindern, auch den Rath den gegen Weimar bis anher üblichen Abschofs an 5 pro Cent von den Kaufgeldern derer unter seiner Jurisdiction gelegenen beyden Paulsenschen Häuser und Zubehör erheben lassen, inmassen Wir auch demselben von dieser Unserer Entscheidung unterm heutigen Dato Nachricht ertheilen.

Mochten's &c. und &c. Datum Dresden, den 14. Decbr. 1786.

An
den Beamten zu Eckarts-
berga.

No. V.

§. V. **L** g. Nachdem uns die Anzeige geschehen, daß in dem Böhmischem Dorfe, Schönau, eine Fabrike zu wollenen und leinenen Bande, dergleichen in und bey Pulsnitz fabricirt werde, angeleget, und dazu sowohl Fabricanten, samt Werkstühlen und übrigen Geräthschaften, als auch Färber- und wollene Garne aus der Gegend von Pulsnitz gezogen werden sollen, auch man gleichergestalt zu Georgiswalde in Böhmen, eine Fabrike zu Pique und Nefselin, dergl. in Chemnitz und dortiger Gegend bishero gefertigt worden, zu etabliren, im Begriff stehe, sowohl dahin bereits einige Fabrikanten aus der Chemnitzer Gegend ebenfalls gelocket worden wären, und es, dem Vernehmen nach, nur noch an der Zurichtung und feinen Bleiche der Waare quaest, weshalb man sich ebenfalls Personen, welche die Zurichtung und Bleiche verkünden, aus hiesigen Landen zu erlangen, Mühe gebe, fehle.

Als ist hiermit Unser Begehren, i w. (d. w.) sowohl in dem euch (dir) anvertrauten Ante auf dergleichen Anlockungen besten Fleißes invigiliren und, daferne Personen, so der Verleitung hiesiger Unterthanen zum Wegziehen ausser Landes verdächtig, sich betreten lassen sollten, dieselben sofort zum Arrest bringen, summarisch vernehmen, allenthalben weitere Erkundigung einziehen, und sodann

an Uns hierüber gehoramt berichten, als auch sonder Anstand die bey euch (dir) einbezirkten, Gerichts-Obrigkeiten zu gleicher Invigilanz und eheimäßigen Verfahren resp. Kraft dieses, gemessen anzuweisen.

Daran &c. Datum Dresdens, den 30. Novbr. 1785.

An
die Grenz-Beamten.

No. VI.

§. VII. L. g. Auf angehörten Vortrag des zu Unserm Geheimen Finanz-Collegio, wegen des von dem zu Wernsdorf ohnlängst verstorbenen Lieutenant Xaverio von Dietl seiner Schwester der von Salso zu Ingolstadt in Bayern überschiedten Geschenkes an 700 Gulden und desfallsigen Abschosses halber, unterm 21. May ai. curr. von dir erstatteten unterthänigsten Berichts ist hierdurch Unser Begehren, du wollest von gedachten 700 FL. einigen Abschals nicht erheben &c.

Mochten &c. und &c. Datum Dresdens, den 13. Septbr. 1787.

An
den Beamten zu
Mutschien.

No. VII.

§. IX. Rath, lieber getreuer. Uns ist, was ihr die Verabfolgung des Johannes de Fuchs zu Wien in dem Testamente Unsers ohnlängst verstorbenen Geheimen Kriegs-Raths von Arnett ausgesetzten Legati von 1000 rthlr., in Cammer-Credit-Cassen-Scheinen betrl., am 9. Mart' ai. curr. unterthänigst angezeigt, und zu Unserer Entschliessung gestellet, gezeimend vorgetragen worden.

Darauf begehren Wir nebst Remiss. I. Fasc. Actor. sub. A. No. 16. hiermit, ihr (dir) zu wollethanes Legatum in Betracht, das selbiges aus einer adelichen Verlassenschaft herrühret, entweder gegen einen von der Obrigkeit der de Fuchs de observando reciproco verbindlich auszustellenden Revers, ohne Abzug, oder, daferne dergleichen nicht beygebracht würde, gegen Kürzung eines Abzuges von 10 pro Cent ver-

absol-

abfolgen lassen, auch letzternfalls das Abschofs-Quantum, da das Legatum selbst in einem auf 1000 rthlr. gerichteten Cammer. Credit. Cassenscheine besetzet, ebenfalls in dergl. Scheinen für voll annehmen, oder, wann jener allhier veräußert werden sollte, nur nach dem zu erweisenden wirklichen Betrag der aus dem Verkaufe gelösten Gelder verlangen.

Mochtens &c. und &c. Datum Dresden am 8. May. 1770.

An den
Hofrath und Oberamtmann
zu Dresden.

No. VIII.

§. XIII. Lieber getreuer. Wir können, nachdem Uns dein, in Verfolg Unserer sub dato den 20. Octobr. a. p. dir erteilten Rescripts, unterm 27. Novbr. d. a. erstätteter unterthänigster Bericht geziemend vorgetragen worden, hiermit gefeehen lassen, daß Samuel Gottlieb Vierteln zu Steinau zwar dasjenige, was von seines Bruders, des Pfarrers zu Groß-Milkau, M. Christian Viertels, Mobiliar-Nachlasse, nach Abzug derer Passiv-Schulden, und Unkosten, noch übrig bleiben wird, gegen die beygebracht Reverales, ohne allen Abschofs verabfolget, dahingegen bey etwaniger Verkaufung des dem Defuncto zuständig gewesenen Gutes zu Niederthalheim, denen Schleinitzischen Gerichten zu Zetteritz, als Grundherrschaft, daferne selbige auf ihrer Verweigerung, Reverales deshalb vom Rathe zu Steinau anzunehmen, beharren, die bey Schlesißen Patrimonial-Gerichten von außer Landes gehenden Erbschaften gewöhnlichen 10 pro Cent an Abzugsgelde zu erheben, gestattet werde.

Wie nun unterm 15. abgewichenen Monats copeyl. anliegende Verordnung an das Ober-Consistorium ergangen; also begehren Wir, nebst Rem. I. Vol. Act. sub Litt. G. no. 1520. hierdurch, du wollest nicht nur deines Orts, dich darnach gehorfanft achten, sondern auch obigem gemäße, die Schleinitzischen Gerichte zu Zetteritz, welche übrigens mit denen gesuchten 7 p. C. Sterbelehn, in Betracht dafs der Viertelschen Legitimation halber, allererst zu erkennen gewesen, abzuweisen sind, gebührend bescheiden.

Mochtens &c. und &c. Datum Dresden, den 10. Juny 1776.

An
den Beamten zu
Kuchlitz.

§. XIII. **L. g.** Uns ist aus des vorigen Amtsverweisers, in Betref des, von dem verstorbenen Dr. Johann Christian Motern zu Iena, nicht berechtigten Abschusses von denen, aus dem Verkaufe seines zu Döhlen besessenen Gutes, der Seidelhoff genannt, an 4000 rthlr. gelösten Kaufgeldern, sub dato den 6. Septbr. 1771. erfatteten unterthänigsten Berichte geziemend vorgetragen worden, welchergestalt der Moterische Universalerbe, der Fürstl. Hessen-Darmstädt. Forstmeister, Johann Gottlieb Moter, als ihm zu Folge Unsers Fol. 37. wieder angegeschlossener Acten erlassenen Rescripts, daß er durch ein von seiner Obrigkeit ausgestelltes Attestat, wie viel an Abschufs in Darmstadt hergebracht sey, dociren solle, auferlegt worden, durch seinen Bevollmächtigten, wie seine Erblasser das Gut wohl 6 Jahre, vor seinem Ableben, verkaufet, auch das Kaufgeld, bis auf die inhibirten 1000 rthlr. erhoben, und in die Fürstl. Weimarischen Lande exportirt habe, vorgestellt, und da es folglich, bey Bestimmung des Abzugsgeldes, lediglich darauf ankomme, wie viel der in Weimarischen Landen gewöhnliche Abschufs betrage, ein von der Ober-Vormundschaftl. Regierung zu Weimar ertheiltes Attestat, nach welchem in diesen Landen und der dazu geschlagenen Jenaischen Landes-Portion, von denen Ritter- und Lehngütern und dem daraus gelösten Pretio kein Abzugsgeld gefordert oder genommen wird, Fol. 61. überreicht.

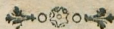
Nachdem Wir nun in Rückficht sothanen Attestats und des unbeträchtlichen Werthes derer bey dem Moterischen Gute zu Döhlen befindlichen Allodial-Grundstücken, die bey Lebenszeiten des verstorbenen D. Moters von selbigen erhoben und in die Fürstl. Weimarischen Lande exportirt 3000 rthlr., gegen Beybringung eines, von der Ober-Vormundschaftl. Regierung allda, annoch auszustellenden Reverfes, mit dem Abschusse gänzlich verschonen, von denen übrigen nach Darmstadt zu verabsolgenden 1000 rthlr. aber das in denen Fürstl. Darmstädtl. Landen gewöhl. Abzugsgeld von 10 p. Cent erheben zu lassen, resolviret haben;

Als begehren Wir, du wollest dem gemäs das weiter Nöthige veranstalten, sodann aber die, auf die rückständigen Kaufgelder gelegte Inhibition wieder aufheben.

Mochtens &c. und &c. Datum Dresden, am 24. Novbr. 1773.

An
den Amtsverweiser zu
Arnshaugk,

No.

No. X.

§. XIX. **L. g.** Wir haben Uns geziemend vortragen lassen, was ihr, wegen des Abshofes von denen, aus dem Nachlasse des all dort verstorbenen Capitains, Carl Heinrichs von Ponickau, vermöge eines getroffenen Vergleichs an des Defuncti Schwesterkinder, Annen Hedwig verwittbete du Bousquet geb. Anhorn von Hartwils und Cons. zu Riga, als dessen Intestat-Erben zu verabfolgenden 606 rthlr. und über euer vermeintliches Befugniß, Abshofs von dem Vermögen einer schriftfälligen Person, dergleichen obenannter von Ponickau gewesen, zu erheben, mittelst anderweiten Berichts vom 17. Mart. ai. pt. unterthänigst angezeigt.

Da jedoch die von euch in sothanem euerm Berichte sub a. & b. angezogenen Fälle, von welchen, als sie sich ereignet, allhier etwas nicht bekannt worden, ein zu Recht beständiges Befugniß, von dem Mobiliarvermögen oder dergleichen Nachlasse schriftfälliger Personen das Abzugsgeld zu erheben, nicht begründen können;

So haben Wir dem Creyfs-Beamten zu Schwarzenberg, mit Zufertigung derer von euch eingefendeten Acten sub P. de Anno 1755, unter heutigem Dato Auftrag ertheilet, dafs selbiger von obbefagten nach Riga zu verabfolgenden 600 thlr. den Abshofs mit 10 pro Cent einbringen, und zu dem Creyfs-Amte erheben solle.

Wir lassen euch dannhero solches hierdurch unverhalten seyn, mit dem Begehren, ihr wollet euch darnach gehorsamst achten, und euch der Erhebung des Abzugsgeldes von dem Mobiliarvermögen oder dergleichen Nachlasse schriftfälliger Personen enthalten, vielmehr künftig, wenn sich solche Fälle ereignen, dem Creyfsbeamten zu Schwarzenberg davon Nachricht geben.

Daran &c. Dresden, den 29. Jan. 1787.

An

den Rath zu Schneeberg.

No. XI.

§. XX. **L. g.** Uns ist aus deinem unterm 23. Septbr. a. p. anhero erstatteten unterthänigsten Berichte geziemend vorgetragen worden, wasmaassen du, dafs Christianen Dorotheen Marien, verehel. Schumacherin zu Artern, der auf sie kommende Erbanteil an denen aus dem Verkauf derer von ihrem zu Brethleben verstorbenen Vater, Johann Gottfried Schreyern besessenen Immobilien, gelöseten Geldern, an 157 thlr.

3 gr.

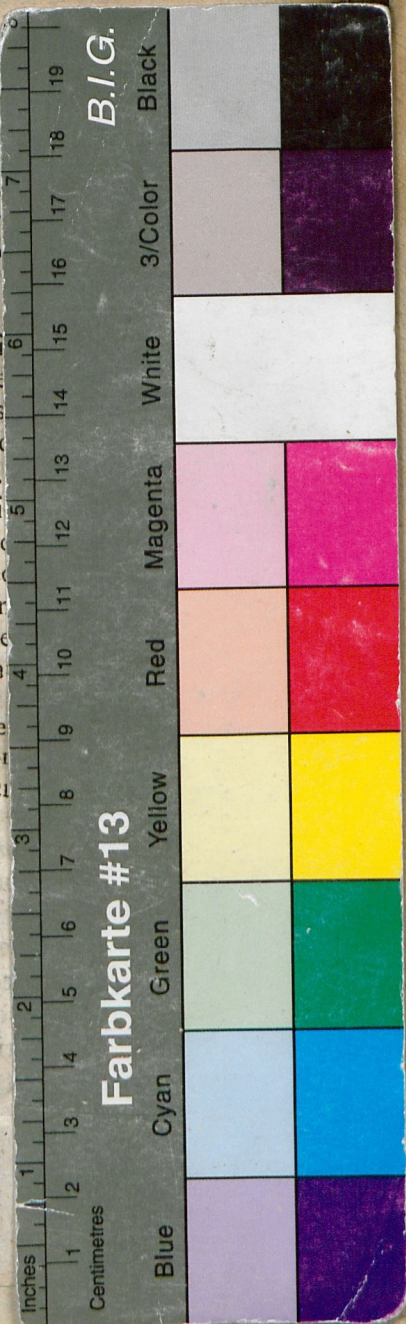
Leipzig, Diss. 1793

ULB Halle
004 350 43X

3

DE
GABELLAE DETRACTIONE
EX VSV
FORI SAXONICI ELECTORALIS
AESTIMANDA
SPECIMEN I.

1793, 17

QUOD
EX AVCTORITATE
ILLVSTRIS JVRECONSVLTORVM ORDINIS
IN ACADEMIA LIPSIENSI
PRO LICENTIA SVMMOS
IN VTROQVE JVRE HONORES
CAPPESSENDI

D. XVI. MAII A. R. S. c1o1occcLxxxiii.
AD DISPVTANDVM PROPOSVIT

SAMVEL FRIDERICVS JVNNGHANS
SECRETARIVS REGIM. SAX. ELECT. SVPR. ET JVRIS VTR. SACCL.

DRESDAE

TYPIS CAROLI CHRISTIANI MEINHOLDI.

